

ORTAOKUL VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANIMINA YÖNELİK YAŞANTILARI

Yrd. Doç. Dr. Cemalettin Yıldız
Giresun Üniversitesi
cemalyildiz61@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Serkan Abdüsselam
Giresun Üniversitesi
mustafa.serkan@giresun.edu.tr

Özet

Bu araştırma, ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerinin internet yaşantılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Öğrencilerin internet yaşantılarını tespit etmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anketten yararlanılmıştır. Nicel verilerin çözümlenmesinde yüzde ve frekanslar, nitel verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin büyük bir bölümünün sınırsız internet bağlantısına sahip olduğu, internette yararlandığı, internete ulaşma imkânının olduğu, internete kablosuz bağlandığı, e-mail hesabının olduğu, web sayfasının olmadığı, internetle ilk defa evde tanıştığı ve en az üç yıldır internet kullandığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca, öğrencilerin çoğunun haftada 0 ile 5 saat arasında internete girdiği, internette 17:00-21:00 saatleri arasında faydalandığı, internete 20 Türk lirasından daha fazla ücret ödediği, filtre programı kullanmadığı, internet sitelerine üye olduğu, internet ile ilgili gelişmeleri takip ettiği, internet kullanmayı evlerinde ve kendi kendilerine öğrendiği belirlenmiştir. Öğrencilerin yanıtları cinsiyete göre incelendiğinde, erkeklerin Facebook'u kızlardan, kızların da Instagram'ı ve Twitter'ı erkeklerden daha çok tercih ettikleri açığa çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: İnternet kullanımı, internet okuryazarlığı, öğrenci görüşleri, öğrencilerin internet yaşantıları.

EXPERIENCES OF MIDDLE AND SECONDARY SCHOOL STUDENTS REGARDING INTERNET USAGE

Abstract

Aim of this study is to determine internet experiences of middle and secondary school students. Survey research method is used in the study. To determine the internet experiences of students a survey which was developed by researchers is benefited from in the study. Percentages and frequencies are used in analysis of quantitative data and content analysis method is used in analysis of qualitative data. At the end of the study, it is found that most of the students have unlimited internet connections, use internet, are able to access internet, connect to internet wireless, have an email account, don't have web pages, meet internet firstly at their homes, and have been using internet for at least 3 years. Additionally, it is determined that most of the students use internet for 0 to 5 hours in a week, use it from 17.00 to 21.00, pay more than 20 Liras for internet, don't use filter programs, are members of web sites, follow development of internet, learnt how to use internet at their homes and by themselves. When student responses are examined according to their genders, it is found that boys use Facebook more than girls and girls use Instagram and Twitter more than boys do.

Keywords: Internet usage, internet literacy, student views, internet experiences of students.

GİRİŞ

Dünya var olduğu günden itibaren üzerinde yaşayan insanlar arasında sürekli bir iletişim olduğu aşıkardır. Fakat yıldan yıla bu iletişim farklılaşmıştır. Günümüzde internet, iletişimi sağlamada en kullanışlı kanallardan biri haline gelmiştir. İnternet insanların dünya üzerinde birbirleri ile haberleşmelerini, bilgiye kolay, ucuz, hızlı ve güvenli ulaşmalarını, bilgi alışverişinde bulunmalarını sağlayan bir iletişim altyapısıdır (Öztoprak 2001). İnternetin temeli, 1960'lı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı'nın askeri personel ve sivil araştırmacıların savunma ile ilgili projelerde haberleşebilmelerini sağlamak için bilgisayar ağlarının kullanılması düşüncesine dayanmaktadır (Timisi, 2003). İnternet 90'lı yıllardan sonra elektronik posta alışverişinin ötesinde daha görsel bir ara yüzle hizmet veren bir sistem haline gelmiştir. İnternetin Türkiye'ye girişi ise 1993 yılında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi işbirliği ile gerçekleştirilmiştir (Gündoğdu, 2006).

İnternet kullanımı bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de gittikçe yaygınlaşmakta ve hayatın her alanında kendini göstermektedir (Deniz ve Coşkun, 2004). İnternet özellikle 2000'li yıllardan sonra geçmişe göre hızlı bir şekilde yaygınlaşmaya başlamıştır. İnternette yararlanan kullanıcı sayısı, özellikle son yıllarda Facebook ve Twitter gibi sosyal paylaşım siteleri aracılığıyla her geçen gün daha da artmaktadır (Balci, Gölcü ve Öcalan, 2013). Günümüzde kullanıcı sayısı hızla artan internet, geçmişin aksine kablosuz olarak daha hızlı ve etkin bir erişim ağı sunmaktadır (Polat ve Güzel, 2011). İnternet bilgiye daha hızlı ve rahat bir şekilde erişimin sağlanabildiği, anılan her türlü bilginin bulunabildiği ve diğer kaynaklara oranla daha fazla miktarda bilginin barınabildiği bir ortamdır (Henkoğlu, Mahiroğlu ve Keser, 2015). Bu özellikler internetin sağlık, bankacılık, eğitim gibi birçok alanda kullanılmasına neden olmaktadır. Son yıllarda internetin bu alanlarda sağladığı kolaylıklar interneti günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası durumuna getirmiştir (Özkan, 2010). İnternet, eğitimci ve araştırmacılar için grafik, ses, ders planı, veri kaynaklarına online erişim gibi çok geniş imkanlar sağlamaktadır (Wiesenmayer ve Meadows, 1997). Ayrıca, internet üzerinden elektronik posta, haber grupları, online sohbet, arama motorları, kütüphane katalogları gibi birçok hizmet verilmesi de internetin günlük hayatın vazgeçilmez bir unsuru olmasında önemli bir etken olarak görülebilir (Chen, Tarn ve Han, 2004).

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2015 yılına ait "Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı" istatistiklerine göre 16-74 yaş arasındaki bireylerin %69,5'inin evlerinde internet erişimine sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, internet kullanım oranı 16-74 yaş grubundaki erkeklerde %65,8 iken, kadınlarda bu oran %46,1'dir. İnternet kullanım oranının en yüksek olduğu grup ise %77 ile 16-24 yaş grubudur (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2015). Bu bulgular önceki yıllara göre kıyaslandığında, internetin evlerde kullanımının artarak devam ettiği anlaşılmaktadır. Literatür incelendiğinde, Türkiye'deki internet kullanımı ile ilgili araştırmaların daha çok ortaokul ve ortaöğretim öğrencileriyle (Akkoyunlu ve Orhan, 2004; Aktaş-Arnas, 2005; Bayır ve Numanoğlu, 2009; Bayraktar, 2001; Ekici ve Özenç Uçak, 2012; Gündoğdu, 2006; Henkoğlu ve diğ., 2015; Kaya, 2010; Özkan, 2010; Sakarya, Tercan ve Çoklar, 2011; TÜİK, 2015; Yaçınalp ve Aşkar, 2003; Yılmaz, 2012; Yurttaş, 2013), öğretmen adaylarıyla (Çavuş ve Gökdaş, 2006; Deniz ve Coşkun, 2004; İskenderoğlu, İskenderoğlu, Kösa, Güven, Gamsızcan ve Yavuz, 2009; Karaman, 2010; Polat ve Güzel, 2011), öğretmenlerle (Akkoyunlu, 2001, 2002; Danıştekin, 2007; Kınık, Altınkaya ve Ertepinar, 2012) ve akademisyenlerle (Yaylı, Yüksel ve Alabay, 2003) yapıldığı görülmektedir. Ancak TÜİK (2015)'in istatistiklerine göre, 16 yaşın altındaki bireylerin internet kullanımları tespit edilmediğinden ve ülkemizde ortaokul düzeyinde yapılmış güncel çalışmalara çok az rastlanıldığından çocukların internet kullanımı ile ilgili araştırmalara ihtiyaç olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden, ortaokul çağındaki öğrencilerin internet kullanımlarını araştırmak önemli bir konudur (Özkan, 2010).

Teknolojinin gelişmesiyle ve teknoloji kullanımının artmasıyla birlikte internet kullanıcılarının rolleri değişmiştir. Başlangıçta e-posta gönderme ve bilgiye erişim imkanları sağlamaktan ibaret olan internet, sonraları kullanıcının pasif olduğu web siteleri yerine kullanıcının aktif olduğu, yorum yaptığı ve daha çok içinde olduğu web sitelerini barındırır hale gelmiştir. Bu değişimle birlikte, yarının yetişkinleri olan bugünün çocukları ve gençlerinin internet yaşantılarını belirlemek büyük önem taşımaktadır. İnternet, ortaokul ve ortaöğretimde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (İskenderoğlu ve diğ., 2009). İnternet kullanan bireylerin içerisinde eğitim-öğretimin her kademesinden öğrencilerin olduğunu düşünürsek, ortaokul ve ortaöğretim öğrencileri bu bireyler

içerisinde önemli bir çoğunluk oluşturmaktadır (Özkan, 2010). Bu nedenle, bu araştırma ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerinin internet kullanımı ile ilgili yaşantılarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırmada, çalışmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi şartları içinde olduğu gibi betimlenmeye çalışıldığı ve evrenin tümü ya da ondan alınacak bir örneklem üzerinde araştırma yapmaya uygun olduğu için tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2007: 77, 79).

Örneklem

Araştırmanın örneklemini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Trabzon, Giresun ve Eskişehir illerindeki okullarda öğrenim gören 488 ortaokul ve 183 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 308'i erkek, 363'ü ise kızdır.

Veri Toplama Aracı

Ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerinin internet yaşantılarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından "İnternet Kullanımı İle İlgili Görüş Anketi" geliştirilmiştir. Anket, iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi ile ilgili üç soru yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise internet bağlantısına sahip olup olmama, internetten yararlanıp yararlanmama, internete bağlanma yolları gibi toplam 23 soru yer almaktadır. Anketteki sorular hazırlanırken literatürdeki bazı çalışmalardan yararlanılmış (Doruk, 2007; Ersun, Şahin Köze, Muslu, Beytut, Başbakkal ve Conk, 2012; Kaya, 2010; Özkan, 2010; Yaylı ve diğ., 2003; Yılmaz, 2012) ve bir alan uzmanının düşünceleri alınmıştır. Ayrıca, Türkçe Bölümü'ndeki bir öğretim üyesine soruların anlaşılabilirliği inceltirilip sorulara son hali verilmiştir.

Verilerin Analizi

Nicel verilerin analizinde SPSS 18,0 paket programı kullanılmıştır. Erkek ve kız öğrencilerin anketteki sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Bazı sorularda birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden, bazı sorulara ise cevap verilmediğinden frekansların toplamı, araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısından farklı olabilmektedir. Nitel veriler ise içerik analizi ile analiz edilmiştir.

BULGULAR

Öğrencilerin internet bağlantısına sahip olup olmama durumları Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1: Öğrencilerin İnternet Bağlantısına Sahip Olup Olmama Durumları

İnternet Bağlantısına Sahip Olup Olmama	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
İnternet bağlantısına sahip olma	218	70,8	295	81,3
İnternet bağlantısına sahip olmama	87	28,2	68	18,7

Tablo 1 incelendiğinde, erkeklerin %70,8'inin kızların ise %81,3'ünün internet bağlantısına sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin internetten yararlanıp yararlanmama durumları Tablo 2'de sunulmuştur:

Tablo 2: Öğrencilerin İnternet Kullanıp Kullanmama Durumları

İnternetten Yararlanıp Yararlanmama	Erkek		Kız	
	F	%	f	%
İnternetten yararlanma	275	89,3	327	90,1
İnternetten yararlanmama	32	10,4	35	9,6

Tablo 2 incelendiğinde, erkeklerin %89,3'ünün kızların ise %90,1'inin internetten yararlandığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin internete bağlanma yolları Tablo 3'te verilmiştir:

Tablo 3: Öğrencilerin İnternete Bağlanma Yolları

İnternete Bağlanma Yolları	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
ADSL	75	24,4	43	11,8
Kablosuz (wireless)	122	39,6	173	47,7
Uydu	13	4,2	11	3
Mobil (cep telefonu)	60	19,5	89	24,5
Diğer (televizyon)	2	0,6	2	0,6

Tablo 3 incelendiğinde, erkeklerin ve kızların kablosuz internet kullanmayı daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin elektronik postaya sahip olup olmama durumları Tablo 4'te sunulmuştur:

Tablo 4: Öğrencilerin Elektronik Postaya Sahip Olup Olmama Durumları

Elektronik Postaya Sahip Olup Olmama	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
Elektronik postaya sahip olma	206	66,9	262	72,2
Elektronik postaya sahip olmama	91	29,5	93	25,6

Tablo 4 incelendiğinde, erkeklerin %66,9'unun kızların ise %72,2'sinin elektronik posta sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin elektronik posta kullanma sıklıkları Tablo 5'te verilmiştir:

Tablo 5: Öğrencilerin Elektronik Posta Kullanma Sıklıkları

Elektronik Postayı Kullanma Sıklıkları	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
Hiçbir zaman	92	29,9	124	34,2
Nadiren	40	13	45	12,4
Ara sıra	40	13	78	21,5
Genellikle	65	21,1	59	16,3
Her zaman	64	20,8	46	12,7

Tablo 5 incelendiğinde, erkeklerin %67,9'unun kızların ise %62,8'inin elektronik posta kullandığı görülmektedir. Öğrencilerin web sayfasına sahip olup olmama durumları Tablo 6'da sunulmuştur:

Tablo 6: Öğrencilerin Web Sayfasına Sahip Olup Olmama Durumları

Web Sayfasına Sahip Olup Olmama	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
Web sayfasına sahip olma	95	30,8	72	19,8
Web sayfasına sahip olmama	197	64	286	78,8

Tablo 6 incelendiğinde, erkeklerin %64'ünün kızların ise %78,8'inin kendisine ait web sayfasının olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin internet kullanma yeterlilikleri Tablo 7'de verilmiştir:

Tablo 7: Öğrencilerin İnternet Kullanma Yeterlilikleri

İnternet Kullanma Yeterliliği	Erkek		Kız	
	F	%	f	%
Çok az	24	7,8	48	13,2
Az	44	14,3	46	12,7
Orta	63	20,4	99	27,3
İyi	67	21,8	84	23,1
Çok İyi	110	35,7	83	22,9

Tablo 7 incelendiğinde, internet kullanımı konusunda erkeklerin %57,5'inin kızların ise %46'sının kendilerini iyi veya çok iyi düzeyde yeterli gördükleri görülmektedir. Öğrencilerin interneti ilk defa kullanmaya başladıkları yerler Tablo 8'de sunulmuştur:

Tablo 8: Öğrencilerin İnterneti İlk Defa Kullanmaya Başladıkları Yerler

İnternetin İlk Defa Kullanıldığı Yerler	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
Okulda	33	10,7	61	16,8
İnternet kafede	53	17,2	26	7,2
Yurtta	4	1,3	3	0,8
Kendi evinde	191	62	251	69,1
Diğer (babasının iş yerinde, akrabasında, komşusunda)	8	2,6	6	1,7

Tablo 8 incelendiğinde, erkeklerin %62'sinin kızların ise %69,1'inin interneti ilk defa kendi evlerinde kullanmaya başladıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin kaç yıldır internet kullandıkları Tablo 9'da verilmiştir:

Tablo 9: Öğrencilerin İnternet Kullanma Yılları

İnternet Kullanma Yılları	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
1 yıldan az	43	14	27	7,4
1-2 yıldır	43	14	62	17,1
3-4 yıldır	72	23,4	57	15,7
5-6 yıldır	71	23,1	93	25,6
7 yıl ve üzeri	67	21,8	109	30

Tablo 9 incelendiğinde, erkeklerin %68,3'ünün kızların ise %71,3'ünün 3 veya daha fazla yıldır internet kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin kullandıkları internet tarifeleri Tablo 10'da sunulmuştur:

Tablo 10: Öğrencilerin Kullandıkları İnternet Tarifeleri

İnternet Tarifeleri	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
Sınırlı	91	29,5	123	33,9
Sınırsız	181	58,8	211	58,1

Tablo 10 incelendiğinde, erkeklerin %58,8'inin kızların ise %58,1'inin sınırsız internet tarifesi kullandıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin internet kullanma sıklıkları Tablo 11'de verilmiştir:

Tablo 11: Öğrencilerin İnternet Kullanma Sıklıkları

İnternet Kullanma Sıklıkları	Erkek		Kız	
	F	%	f	%
Haftada 1 saat veya 1 saatten daha az	80	26	92	25,3
Haftada 2-5 saat	80	26	92	25,3
Haftada 6-10 saat	47	15,3	65	17,9
Haftada 11-15 saat	26	8,4	44	12,1
Haftada 16 saat ve üzeri	63	20,5	55	15,2

Tablo 11 incelendiğinde, erkeklerin %52'sinin kızların ise %50,6'sının haftada 0 ile 5 saat arasında internet kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin interneti en çok kullandıkları zaman aralıkları Tablo 12'de sunulmuştur:

Tablo 12: Öğrencilerin İnternete En Çok Girdikleri Zaman Aralıkları

İnternet Kullanma Zamanları	Erkek		Kız	
	F	%	f	%
08-12	37	12	34	9,4
12-13	45	14,6	37	10,2
13-17	68	22,1	53	14,6
17-21	103	33,4	172	47,4
21-08	39	12,7	43	11,8

Tablo 12 incelendiğinde, erkeklerin %33,4'ünün kızların ise %47,4'ünün interneti 17 ile 21 saatleri arasında kullandıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin internete ödedikleri aylık fatura tutarları Tablo 13'te verilmiştir:

Tablo 13: Öğrencilerin İnternete Ödedikleri Aylık Fatura Tutarları

Aylık İnternet Faturası	Erkek		Kız	
	f	%	F	%
0-10 TL	52	16,9	41	11,3
11-20 TL	38	12,3	36	9,9
21-30 TL	55	17,9	58	16
31-40 TL	37	12	77	21,2
41 TL ve üstü	98	31,8	98	27

Tablo 13 incelendiğinde, erkeklerin %61,7'sinin kızların ise %64,2'sinin internete aylık 20 TL'den daha fazla ücret ödedikleri görülmektedir. Öğrencilerin filtre programına sahip olup olmama durumları Tablo 14'te sunulmuştur:

Tablo 14: Öğrencilerin Filtre Programına Sahip Olup Olmama Durumları

Filtre Programına Sahip Olup Olmama	Erkek		Kız	
	F	%	f	%
Filtre programına sahip olma	53	17,2	69	19
Filtre programına sahip olmama	216	70,1	257	70,8

Tablo 14 incelendiğinde, erkeklerin %70,1'inin kızların ise %70,8'inin filtre programına sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin herhangi bir siteye üye olup olmama durumları Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15: Öğrencilerin Herhangi Bir Siteye Üye Olup Olmama Durumları

İnternet Sitelerine Üye Olup Olmama	Erkek		Kız	
	F	%	f	%
İnternet sitelerine üye olma	178	57,8	214	59
İnternet sitelerine üye olmama	124	40,1	139	38,3

Tablo 15 incelendiğinde, erkeklerin %57,8'inin kızların ise %59'unun internet sitelerine üye olduğu görülmektedir. Öğrencilerin internete ulaşma imkânına sahip olup olmama durumları Tablo 16'da sunulmuştur:

Tablo 16: Öğrencilerin İnternete Ulaşma İmkânına Sahip Olup Olmama Durumları

İnternete Ulaşma İmkânı	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
İnternete ulaşma imkânına sahip olma	258	83,8	330	91
İnternete ulaşma imkânına sahip olmama	44	14,3	28	6,3

Tablo 16 incelendiğinde, erkeklerin %83,8'inin kızların ise %91'inin internete ulaşma imkânına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin internete erişim alanları Tablo 17'de verilmiştir:

Tablo 17: Öğrencilerin İnternete Erişim Alanları

İnternete Erişim Alanları	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
İnternet kafe	123	39,9	49	13,5
Kendi evi	214	69,5	260	71,6
Okul	106	34,4	127	35
Yurt	31	10,1	36	10
Diğer (akraba, işyeri, restoran, etüt merkezi)	2	0,6	4	1,1

Tablo 17 incelendiğinde, erkeklerin internete ev ve internet kafeden, kızların ise internete ev ve okuldan daha çok erişim sağladıkları görülmektedir. Öğrencilerin internet kullanmayı öğrenme yolları Tablo 18'de sunulmuştur:

Tablo 18: Öğrencilerin İnternet Kullanmayı Öğrenme Yolları

İnternet Kullanmayı Öğrenme Yolları	Erkek		Kız	
	F	%	f	%
Kendi kendime	190	61,7	215	59,2
Kursta	9	2,9	16	4,4
Okulda	51	16,6	73	20,1
Ailemden	110	35,7	136	37,5
Arkadaşımdan	59	19,2	55	15,2
Diğer (akrabasından)	0	0	2	0,6

Tablo 18 incelendiğinde, erkeklerin ve kızların interneti daha çok kendi başlarına öğrendikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin internet ile ilgili gelişmeleri takip etme sıklıkları Tablo 19'da verilmiştir:

Tablo 19: Öğrencilerin İnternet İle İlgili Gelişmeleri Takip Etme Sıklıkları

İnternetle İlgili Gelişmeleri Takip Etme Sıklıkları	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
Hiçbir zaman	86	27,9	81	22,3
Yılda 1-2 kez	41	13,3	55	15,2
Ayda 1-2 kez	42	13,6	58	16
Haftada 1-2 kez	63	20,5	73	20,1
Hemen hemen her gün	71	23,1	85	23,4

Tablo 19 incelendiğinde, erkeklerin %70,5'inin kızların ise %74,7'sinin internete ilişkin gelişmeleri takip ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin bilgiye ulaşmada kullandıkları yollar Tablo 20'de sunulmuştur:

Tablo 20: Öğrencilerin Bilgiye Ulaşmada Kullandıkları Yollar

Bilgiye Ulaşmada Kullanılan Yollar	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
Arama motorları (google, yandex vb.)	240	78	304	83,7
Online veri tabanları (google scholar, hiperkitap e-book collection vb.)	43	14	42	11,6
Kitap, gazete, dergi gibi yazılı materyaller	84	27,3	130	35,8
TV	78	25,3	75	20,7
Diğer (anne-baba)	0	0	2	0,56

Tablo 20 incelendiğinde, erkeklerin ve kızların bilgiye ulaşmada arama motorlarını daha çok kullandıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin kullandıkları sosyal ağlar Tablo 21'de verilmiştir:

Tablo 21: Öğrencilerin Kullandıkları Sosyal Ağlar

Sosyal Ağlar	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
Facebook	224	73	240	66,1
Twitter	90	29,2	129	35,5
İnstagram	103	33,4	170	46,8
Diğer (Whatsapp, Tumblr, Snapchat, Youtube, Ask.Fm, Skype, Periscope, Connected, Google Plus, Line, Scorp, Swarm, Tango, Viber, Watsapp)	30	9,7	38	10,5

Tablo 21 incelendiğinde, erkeklerin ve kızların sosyal ağlardan Facebook'u kullanmayı daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca, erkeklerin Facebook'u kızlardan, kızların da Instagram'ı ve Twitter'ı erkeklerden daha çok tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin internet kullanmama / kullanamama sebepleri Tablo 22'de sunulmuştur:

Tablo 22: Öğrencilerin İnternet Kullanmama / Kullanamama Sebepleri

İnternet Kullanmama / Kullanamama Nedenleri	Erkek		Kız	
	f	%	f	%
İnternete ihtiyaç duymuyorum.	48	15,6	79	21,8
İnternet ilgimi çekmiyor.	62	20,1	56	15,4
İnternete ulaşmada zorluk çekiyorum.	22	7,1	35	9,6
İnternetin nasıl kullanılacağını bilmiyorum.	47	15,3	45	12,4
Diğer (internetin başarıyı olumsuz etkilemesi, sıkıcı olması, radyasyon yayması, yeterli zamana sahip olmama)	5	1,6	6	1,7

Tablo 22 incelendiğinde, internet kullanmama / kullanamama ile ilgili olarak erkeklerde internetin ilgilerini çekmediğini, kızlarda ise internete ihtiyaç duymadığını belirten öğrenci sayısının daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Erkek öğrencilerin interneti hangi amaçlarla ve ne sıklıkta kullandıkları Tablo 23'te verilmiştir:

Tablo 23: Erkek Öğrencilerin İnternet Kullanma Amaçları Ve Sıklıkları

İnternet Kullanım Amaçları	Hiçbir Zaman		Nadiren		Ara Sıra		Genellikle		Her Zaman	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Araştırma yapmak	36	11,7	34	11	75	24,4	90	29,2	63	20,5
Zevkine gezmek (surf)	61	19,8	27	8,8	62	20,1	62	20,1	88	28,6
Sohbet etmek (chat)	55	17,9	56	18,2	51	16,6	40	13	93	30,2
Haber okumak	89	28,9	72	23,4	61	19,8	34	11	43	14
Oyun oynamak	43	14	41	13,3	54	17,5	57	18,5	104	33,8
Televizyon izlemek	78	25,3	42	13,6	50	16,2	51	16,6	76	24,7
Müzik dinlemek	49	16	31	10,1	50	16,2	58	18,8	110	35,7
Alış-veriş yapmak	148	48,1	52	16,9	43	14	15	4,9	36	11,7
Film indirmek	91	29,5	60	19,5	51	16,6	40	13	45	14,6
Oyun indirmek	79	25,6	54	17,5	45	14,6	41	13,3	81	26,3
Müzik indirmek	67	21,8	40	13	47	15,3	63	20,5	79	25,6
Program indirmek	95	30,8	55	17,9	34	11	44	14,3	63	20,5
Uzaktan eğitim için kullanmak	145	47,1	40	13	41	13,3	33	10,7	34	11
Elektronik posta işlemleri için kullanmak	122	39,6	59	19,2	49	16	28	9,1	36	11,7
E-okul işlemleri için kullanmak	48	15,6	39	12,7	62	20,1	61	19,8	84	27,3
Bankacılık işlemleri için kullanmak	214	69,5	21	6,8	25	8,1	20	6,5	16	5,2

Tablo 23 incelendiğinde, erkeklerin interneti %69,5'lik bir oranla "hiçbir zaman" bankacılık işlemleri, %23,4'lük bir oranla "nadiren" haber okumak, %24,4'lük bir oranla "ara sıra" araştırma yapmak, %29,2'lik bir oranla "genellikle" araştırma yapmak ve %35,7'lik bir oranla "her zaman" müzik dinlemek için kullandıkları anlaşılmaktadır. Kız öğrencilerin interneti hangi amaçlarla ve ne sıklıkta kullandıkları Tablo 24'te sunulmuştur:

Tablo 24: Kız Öğrencilerin İnternet Kullanma Amaçları Ve Sıklıkları

İnternet Kullanım Amaçları	Hiçbir Zaman		Nadiren		Ara Sıra		Genellikle		Her Zaman	
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Araştırma yapmak	24	6,6	42	11,6	85	23,4	125	34,4	82	22,6
Zevkine gezmek (surf)	39	10,7	50	13,8	87	24	89	24,5	89	24,5
Sohbet etmek (chat)	49	13,5	77	21,2	68	18,7	77	21,2	87	24
Haber okumak	77	21,2	99	27,3	92	25,3	58	16	26	7,2
Oyun oynamak	66	18,2	115	31,7	71	19,6	46	12,7	52	14,3
Televizyon izlemek	99	27,3	91	25,1	60	16,5	57	15,7	44	12,1
Müzik dinlemek	37	10,2	37	10,2	56	15,4	82	22,6	131	36,1
Alış-veriş yapmak	180	49,6	60	16,5	49	13,5	27	7,4	36	9,9
Film indirmek	149	41	82	22,6	61	16,8	34	9,4	29	8
Oyun indirmek	160	44,1	67	18,5	46	12,7	32	8,8	44	12,1
Müzik indirmek	81	22,3	61	16,8	42	11,6	71	19,6	92	25,3
Program indirmek	130	35,8	77	21,2	54	14,9	51	14	39	10,7
Uzaktan eğitim için kullanmak	172	47,4	60	16,5	50	13,8	39	10,7	26	7,2
Elektronik posta işlemleri için kullanmak	158	43,5	91	25,1	51	14	30	8,3	20	5,5
E-okul işlemleri için kullanmak	49	13,5	57	15,7	78	21,5	78	21,5	86	23,7
Bankacılık işlemleri için kullanmak	284	78,2	29	8	11	3	13	3,6	12	3,3

Tablo 24 incelendiğinde, kızların interneti %78,2'lik bir oranla "hiçbir zaman" bankacılık işlemleri, %31,7'lik bir oranla "nadiren" oyun oynamak, %25,3'lük bir oranla "ara sıra" haber okumak, %34,4'lük bir oranla "genellikle" araştırma yapmak ve %36,1'lik bir oranla "her zaman" müzik dinlemek için kullandıkları anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Öğrencilerin %76,5'inin internet bağlantısına sahip olduğu, %89,7'sinin internetten yararlandığı ve %69,9'unun 3 veya daha fazla yıldır internet kullandığı belirlenmiştir. Bu bulgular, öğrencilerin çoğunun internet bağlantısının olduğunu ve internetten yararlandığını göstermektedir. Öğrencilerin sosyoekonomik durumuna bağlı olarak internet bağlantısına sahip olma durumu, internet kullanımını etkileyen bir faktör olarak düşünülebilir (Bayraktar, 2001; Özkan, 2010). Gündoğdu (2006)'nun yaptığı araştırmada da ortaokul öğrencilerinin internetten sıklıkla faydalandıkları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yararlandıkları tarifelere bakıldığında %58,4'ünün sınırsız internet kullandıkları ve %63'ünün ise internete aylık 20 TL'den daha fazla ücret ödedikleri görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin sosyoekonomik düzeylerinden ya da bilgiye ulaşma konusunda sınırlamaya maruz kalmamak için kotası yüksek veya sınırsız internet tarifelerini tercih etmelerinden kaynaklanabilir. Öğrencilerin internete bağlanma yolları incelendiğinde ise %44'ünün internete kablosuz bağlanmayı seçtiği anlaşılmaktadır. Kablosuz internetin daha hızlı ve etkin bir erişim sunması (Polat ve Güzel, 2011), öğrencilerin tercihlerini kablosuz internetten yana kullanmalarını sağlamış olabilir. Öğrencilerin kablosuz internet dışında internete bağlanma imkânı buldukları cihazların başında cep telefonları (%22,2) gelmektedir. Üst ve alt sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin ileri teknoloji cep telefonlarına sahip olmaları (Yurttaş, 2013), internete bağlanma konusunda cep telefonlarının öğrenciler için bir alternatif oluşturduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin e-posta adresine sahip olma oranlarının yüksek olduğu (%69,7) görülmektedir. Diğer yandan web sayfasına sahip olan öğrencilerin oranı ise %24,9'dur. E-posta adresine ve web sayfasına sahip öğrencilerin olması bilgi çağı, e-toplum vb. süreçler açısından olumlu olarak değerlendirilebilir (Deniz ve Çoşkun, 2004). Ayrıca, öğrencilerin % 65,1'inin elektronik posta kullandığı, %58,4'ünün herhangi bir siteye üye olduğu ve %72,7'sinin internet ile ilgili gelişmeleri takip ettiği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, internetin öğrenciler

tarafından benimsendiği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin çoğu (%51,3) internet kullanımında kendilerini iyi veya çok iyi seviyede yeterli kabul etmektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin çoğunun internet kullanımına yönelik algıladıkları yeterliliklerin üst seviyede olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir açıdan bakıldığında ise, öğrencilerin %48,3'ü kendilerini orta seviyede veya orta seviyenin altında yeterli görmektedir. Özkan (2010) tarafından yapılan bir çalışmada da ortaokul öğrencilerinin internet kullanım düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. İnternet üzerinden bilgiye erişim, süreklilik gösteren teknolojik gelişmelerden ötürü devamlılık göstermektedir (Erdem ve Akkoyunlu, 2002). Bu bağlamda, bazı öğrencilerin internete yönelik kendilerini orta seviyede ya da orta seviyenin altında yeterli görmelerinin ana nedenlerinden biri hızla gelişen teknoloji olabilir. İnternetin sürekli büyüyen ve değişen karmaşık yapısının bilgisayar öğretmenleri için bile öğrenilmesi ve kullanılması zor olabildiğinden, internet kullanımı ile ilgili ders saatlerinin ve etkinlik sayılarının artırılması çözüm önerisi olarak düşünülebilir (Şahin ve Schreglmann, 2012). Öğrencilerin kendilerini orta seviyede ya da orta seviyenin altında yeterli bulmalarının bir diğer nedeni de İngilizce düzeylerinin internet kullanımı konusunda kısmen yetersizlik hissi oluşturması olabilir. İngilizce dersinin saatinin artırılmasının bu konuda yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin %65,9'u interneti ilk kez evlerinde kullandıklarını belirtmiştir. Bayır ve Numanoğlu (2009) çalışmalarında öğrencilerin %50,7'sinin internetle ilk defa evde tanıştıklarını ve öğrencilerin %81,3'ünün interneti evlerinde kullandıklarını ifade etmiştir. Söz konusu bu durumların devam ettiği ve öğrencilerin çoğunun internetle ilk defa evlerinde tanıştıkları ve erişim noktası olarak evlerindeki interneti ilk sırada tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca, interneti ilk kez internet kafede kullanmaya başlayanların oranı erkeklerde %17,2 iken, kızlarda bu oran %7,2'dir. Bu bulgu, Gümüş (2003)'ün "internet kafelere çoğunlukla erkekler (%52,5) gitmektedir" ve Tuti (2005)'nin "erkek öğrenciler internet kafeleri kız öğrencilerden daha fazla kullanmaktadır" bulgusuyla paralellik göstermektedir. Öğrencilerin interneti kullanma yoğunluklarına bakıldığında ise %51,3'ünün haftada 0-5 saat arasında internet kullandığı anlaşılmaktadır. Johansson ve Götestam (2004)'in çalışmasında da gençlerin interneti haftada ortalama 4,3 saat kullandıkları saptanmıştır. Öğrencilerin yarısına yakınının internette geçirdikleri sürenin 0-5 saat olması; öğrencilerin genel olarak internette fazla zaman geçirmediğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin interneti en çok kullandıkları zaman aralıkları incelendiğinde ise %41'inin 17 ile 21 saatleri arasında internete girdikleri belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin internete daha çok okuldan sonra girdiklerini göstermektedir.

Öğrencilerin %70,5'inin ise filtre programına sahip olmadığı tespit edilmiştir. Literatürdeki bazı çalışmalarda da öğrencilerin filtre programlarını çok kullanmadıkları ifade edilmektedir. Örneğin Yurttaş (2013) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları bu görüşü destekler niteliktedir. Bilgisayarlarda filtre programlarının kullanılmaması, öğrencilerin reklam amaçlı veya müstehcen içerikli web siteleri ile karşılaşmasına ve virüs saldırılarına maruz kalmalarına neden olabilir. Dolayısıyla, öğrencilerin kullandıkları bilgisayarlarda filtre programlarının olmasının ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin %87,6'sı çevrelerinde internete ulaşma imkânlarının olduğunu belirtmiştir. Bu şüphesiz ki bilgi kaynaklarına ulaşma adına güzel ve sevindirici bir sonuçtur (Deniz ve Çoşkun, 2004). Öğrencilerin %70,6'sı internete erişim alanı olarak ilk sırada kendi evlerini ifade etmiştir. Öğrencilerin interneti en çok evlerinde kullandıkları bulgusunu; 2015 yılında TÜİK'in gerçekleştirdiği "Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı" sonuçları da desteklemektedir. Buna göre, hanelerin %69,5'i internete erişim olanağına sahiptir (TÜİK, 2015). Ayrıca, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde anne-babalar ile yapılan bir araştırmada, öğrencilerin %65'inin ilk sırada evlerindeki bilgisayarlardan internete girdikleri belirlenmiştir (European Commission, 2008). Ancak öğrencilerin kendi evleri dışında internet kullanma imkânı buldukları yerlerin başında (%25,6) internet kafeler gelmektedir. Erkekler (%39,9), internet kafeleri kızlara (%13,5) oranla daha fazla kullandıklarını belirtmiştir. Bunun nedeni, erkeklerin kültürel anlamda internet kafelere daha kolay girebilmeleri olabilir (Danıştekin, 2007). Ayrıca, öğrencilerin internet kafelerden faydalanmaları oldukça düşündürücü bir durumdur. Çünkü internet kafelerin öncelikle ticari işletmeler olduğu unutulmamalıdır (Aktaş-Arnas, 2005; Deniz ve Çoşkun, 2004). Bununla birlikte, internet kafelere giden lise öğrencileri ile yapılan bir araştırmada (Aksoy, 2004), öğrencilerin internet kafeleri zararlı gördükleri belirlenmiştir. Bu nedenle, Milli Eğitim Bakanlığı'na internet kafelerin kullanımı ile ilgili önemli sorumluluk ve görevler düşmektedir. Okuldan internete bağlananların oranı ise %34,7 gibi çok da yüksek olmayan bir değer çıkmıştır. Bunun en önemli sebeplerinden biri, öğrencilerin okulda internete bağlanabilmeleri için gerekli ortamın hazırlanmaması olabilir.

Öğrencilerin %60,4'ünün internet kullanmayı kendi kendine, %36,7'sinin aileden, %18,5'inin okuldan ve %17'sinin arkadaşlarından öğrendikleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda, öğrencilerin çoğunun internet kullanmayı kendi başına öğrendiği anlaşılmaktadır. Dursun (2004), öğrencilerin internet kullanımına ilişkin bilgileri okuldan çok kendi olanakları ile öğrendiklerini dile getirmiştir. Bayır ve Numanoğlu (2009) ise, öğrencilerin internet kullanımı ile ilgili yardımları en çok ailelerinden aldıklarını vurgulamıştır. Bilgiye ulaşmada kullanılan yollara ilişkin öğrenci tercihleri incelendiğinde ise öğrencilerin (%81,1) ilk olarak arama motorlarını kullandıkları görülmektedir. Ekici ve Özenç Uçak (2012), Henkoğlu ve diğ. (2015) ve Sakarya ve diğ. (2011) tarafından yapılan çalışmalarda da benzer sonuca ulaşılmıştır. Öğrencilerin bilgiye gereksinim duyduklarında ilk olarak arama motorlarına başvurmalarının nedenleri, internetin diğer bilgi kaynaklarına kıyasla pratik olması ve güncel bilgilere kolayca ulaşmayı sağlama gibi üstün yanlarının olması olabilir (Henkoğlu ve diğ., 2015; Nasset, 2008; Yalçınalp ve Aşkar, 2003).

Öğrencilerin %69,2'sinin sosyal ağlardan Facebook'u ilk sırada kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Türkiye'de en çok kullanılan sosyal ağ sitesi olan Facebook (Eren, Çelik ve Aktürk, 2014) günden güne popülerliğini artırmaktadır. Facebook üzerinde gerek sitenin gerekse kullanıcıların oluşturduğu 7000'den fazla uygulama (application) olmasının (Turan ve Göktaş, 2011), öğrencilerin vakitlerinin büyük bir kısmını Facebook'ta geçirmelerine sebep olduğu söylenebilir. Ayrıca, erkeklerin Facebook'u kızlardan, kızların da Instagram'ı ve Twitter'ı erkeklerden daha çok kullandıkları belirlenmiştir. Şener (2009), 13-17 yaş grubundaki bireylerin %73,7'sinin Facebook'ta video izlediğini, %66,6'sının video paylaştığını, %55,5'inin Facebook'un diğer uygulamalarını kullandığını, % 44,4'ünün ise oyun oynadığını belirlemiştir. Erkeklerin Facebook'u daha çok kullanmalarında bu faktörler etkili olmuş olabilir. Kızların Instagram ve Twitter gibi siteleri daha fazla kullanmalarının nedenleri ise yapıları gereği çektikleri fotoğrafları paylaşarak beğenilmek ve duygularını yazıyla diğer insanlara ifade etmek istemelerinin etkili olduğu düşünülmektedir. İnternet kullanmama / kullanamama nedenleri ile ilgili olarak erkekler internetin ilgilerini çekmediğini, kızlar ise internete ihtiyaç duymadığını daha fazla dile getirmiştir. Bazı erkek öğrenciler interneti sevmemesinden, kimi kızlar da ihtiyaç duydukları bilgileri kitap, dergi gibi yazılı kaynaklardan, arkadaşlarından veya anne-babalarından öğrenebileceklerini düşünmesinden internet kullanmak istemiyor olabilir.

Kullanım amaçları açısından değerlendirildiğinde ise öğrencilerin interneti "genellikle" araştırma yapmak (%32) ve "her zaman" müzik dinlemek (%31,3) için kullandıkları belirlenmiştir. İnternetin araştırma yapma ve müzik dinleme amaçlı kullanımı literatürdeki bazı çalışmalarla (Bayır ve Numanoğlu, 2009; Henkoğlu ve diğ., 2015; Tuti, 2005) da paralellik göstermektedir. İnterneti araştırma yapma amaçlı kullanım, bilgiye ulaşma yolunda beklenen bir çaba olarak kabul edilebilir. Öğrencilerin interneti kullanma amaçları içerisinde araştırma yapmanın önemli bir yer tutması sevindirici bir durumdur (Ersun ve diğ., 2012). Dolayısıyla, öğrencilerin interneti araştırma aracı olarak gördükleri söylenebilir. Ancak internet kısa yoldan sonuca ulaşmak adına hazır bir çalışmaya konma amacıyla da kullanılabilir (Deniz ve Çoşkun, 2004). Bu konuda öğrencilere, öğretmenlere ve velilere önemli sorumluluklar düşmektedir. Araştırma bulguları böyle bir durumu belgelememekte fakat araştırma yapma seçeneğinin oransal olarak yüksek bir yığılıma sahip olması böyle bir tartışmayı gerekli kılmıştır. İnternetin öğrenciler tarafından kullanılma amaçları ile ilgili dikkat çeken bir başka bulgu da, öğrencilerin bankacılık işlemleri (%74,2) için interneti yüksek bir oranla "hiç kullanmadıklarını" vurgulamalarıdır. Bazı bankaların internet bankacılığının kullanımı için aradığı 18 yaş sınırı ve öğrencilerin internetin güvenli olmadığına inanmaları (İskenderoğlu ve diğ., 2009) bu durumun oluşmasında etkili olmuş olabilir.

Not: Bu çalışma, 09-11 Eylül 2015 tarihlerinde Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde düzenlenen 3. Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. ve Orhan, F. (2004). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanımları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 26, 107-116.

Akkoyunlu, B. (2001). Öğretmenlerin internet kullanımı üzerine bir çalışma. *Journal of Qafqaz University*, 8, 57-66.

- Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin internet kullanımı ve bu konudaki öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-8.
- Aksoy, Y. (2004). *Lise öğrencilerinin bilgisayar yaşantıları ve ebeveynlerinin bu yaşantılara yönelik düşünceleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aktaş-Arnas, Y. (2005). *3-18 yaş grubu çocuk ve gençlerin interaktif iletişim araçlarını kullanma alışkanlıklarının değerlendirilmesi*. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(4), 59-66.
- Balcı, Ş., Gölcü, A. A., ve Öcalan, M. E. (2013). Üniversite öğrencileri arasında internet kullanım örüntüleri. *Selçuk İletişim*, 7(4), 5-22.
- Bayır, Ş. ve Numanoğlu, G. (2009, Ekim). *İlköğretim öğrencilerinin internet kullanımı*. 3. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuştur. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Bayraktar, F. (2001). *İnternet kullanımının ergen gelişimindeki rolü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Chen, K., Tarn, M. J., & Han, B. T. (2004). Internet dependency: Its impact on online behavioral patterns in e-commerce. *Human Systems Management*, 23, 49-58.
- Çavuş, H. ve Gökdaş, İ. (2006). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin internetten yararlanma nedenleri ve kazanımları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 56-78.
- Daniştekin, B. (2007). *İlköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin internet kullanım profili*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Deniz, L. ve Coşkun, Y. (2004). Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik yaşantıları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20, 39-52.
- Doruk, D. (2007). *Öğrenme isteksizliğinin internet kullanımıyla ilişkilendirilmesi (Ergen boyutunda)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Dursun, F. (2004, Temmuz). *Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma amaçları*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulmuştur. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ekici, S. ve Özenç Uçak, N. (2012). İlköğretim öğrencilerinin internette bilgi arama davranışları. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(1), 78-96.
- Erdem, M. ve Akkoyunlu, B. (2002). WWW üzerinden bilgiye erişim konusunda sahip olunan bilgi düzeyi ve bu konuda hissedilen bilgi ihtiyacı üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 95-103.
- Eren, F., Çelik, İ., ve Aktürk, A. O. (2014). Ortaokul öğrencilerinin facebook algısı: Bir metafor analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 635-648.
- Ersun, A., Şahin Köze, B., Muslu, G., Beytut, D., Başbakkal, Z., ve Conk, Z. (2012). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinde internet kullanımı ile sosyal destek sistemi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 20(2), 86-92.
- European Commission. (2008). *Towards safer use of the internet for children in the EU - A parents' perspective: Analytical report*. Retrieved August 11, 2015, from http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_248_en.pdf.
- Gümüş, Ç. (2003). *İnternet kafelerin (dijital kütüphaneler) denetlenmesi ve eğitim amaçlı kullanımının teşviki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Gündoğdu, D. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin internet kullanım düzeyleri ve amaçları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Henkoğlu, H. Ş., Mahiroğlu, A., ve Keser, H. (2015). Approaches of middle school students to internet as an information access tool: A descriptive study. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 6(1), 72-110.

İskenderoğlu, M., İskenderoğlu, T., Kösa, T., Güven, B., Gamsızcan, E., ve Yavuz, H. (2009, Ekim). *Öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımı eğilimleri*. 3. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuştur. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Johansson, A. & Götestam, G. (2004). Internet addiction: Characteristics of a questionnaire and prevalence in Norwegian youth (12-18 years). *Scandinavian Journal of Psychology*, 45, 223-229.

Karaman, M. K. (2010). Öğretmen adaylarının tv ve internet teknolojilerini kullanma amaç ve beklentilerinin medya okuryazarlığı bağlamında değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 51-62.

Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaya, S. (2010). *İnternet kullanımının seviye belirleme sınavlarına (sbs) hazırlanan öğrencilerin başarıları üzerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Kınık, A., Altınkaya, Z., ve Ertepinar, H. (2012, Haziran). *İlk ve ortaöğretim okullarında çalışan öğretmenlerin bilgisayar teknolojileri ve internet kullanım alışkanlıkları ve eğitim aracı olarak bilgisayara karşı tutumları*. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi'nde sunulmuştur. Niğde Üniversitesi, Niğde.

Nesset, V. (2008). *The information-seeking behaviour of grade-three elementary school students the context of a class project*. Doctoral Dissertation, McGill University, Montreal, Quebec, Canada.

Özkan, E. (2010). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin bilgisayar-internet kullanım durumlarının değerlendirilmesi (Uşak ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Öztoprak, M. T. (2001). *Bilgisayar iletişim ağlarının büro çalışanları üzerine etkileri ve bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Polat, H. ve Güzel, E. (2011, Eylül). *Üniversite öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları*. 5. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuştur. Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Sakarya, S., Tercan, İ., ve Çoklar, A. N. (2011). *İlköğretim öğrencilerinin interneti ve arama motorlarını kullanım durumları*. 16 Kasım 2015 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27621.pdf> adresinden alınmıştır.

Şahin, M. C. ve Schreglmann, S. (2012). *Böte bölümü öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma düzeyleri: Çukurova üniversitesi örneği*. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 247-258.

Şener, G. (2009, Aralık). *Türkiye'de Facebook kullanımı araştırması*. XIV. Türkiye'de İnternet Konferansı'nda sunulmuştur. Bilgi Üniversitesi, İstanbul.

Timisi, N. (2003). *Yeni iletişim teknolojileri ve demokrasi*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Turan, Z. & Göktaş, Y. (2011, September). *Online social networking sites: Why don't students use facebook?* 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat University, Elazığ.

Tuti, S. (2005). *Eğitimde bilişim teknolojileri kullanımı performans göstergeleri, öğrenci görüşleri ve öz-yeterlik algılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2015). *Bilgi toplumu istatistikleri*. 21 Mart 2015 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> adresinden alınmıştır.

Wiesenmayer, R. & Meadows, G. R. (1997). Addressing science teacher's initial perceptions of the classroom uses of internet and world wide web-based resource materials. *Journal of Science Education and Technology*, 6(4), 329-335.

Yalçınalp, S. ve Aşkar, P. (2003). Öğrencilerin bilgi arama amacıyla interneti kullanım biçimlerinin incelenmesi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(4), 100-107.

Yaylı, A., Yüksel, Ö., ve Alabay, N. (2003). Türkiye'deki akademisyenlerin interneti kullanım düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 259-277.

Yılmaz, M. (2012). *Ortaöğretimde eğitim amaçlı internet kullanımı (Tekirdağ ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yurttaş, G. O. (2013). *İnternet kullanım alışkanlıkları açısından ilköğretim 5.-6.-7.-8. sınıf öğrencilerinin durumu- internet kullanımı ile ilgili ailelerin değerlendirmeleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bařkent Üniversitesi, Ankara.